

Skattar og hvatar

26.1.2012

Skattadagur KPMG

*Finnur Oddsson.
Viðskiptaráð Íslands*

„Þegar ég kom til Magdeburg einkenndist spil liðsins af þessu. Menn þorðu ekki að taka áhættu; langri sendingu á frían mann í hraðaupphlaupi var sleppt ef áhætta var fólgin í aðgerðinni. Það var betra að vera ekkert of áberandi ef eitthvað færi úrskeiðis. Andrúmsloftið var því allt mjög þvingað, og þrátt fyrir að í liðinu væru margir toppmenn léku þeir allir undir getu hjá Döring og höfðu dalað.“

*Ólafur Stefánsson,
í Morgunblaðinu, 29. maí, 2001*

Okkur miðar í rétta átt ...

AGS lokaúttekt í ágúst s.l.

Hagvöxtur á árinu 2011*

Dregur úr halla í opinberum rekstri

Fjármálakerfið að rétta úr kútnum

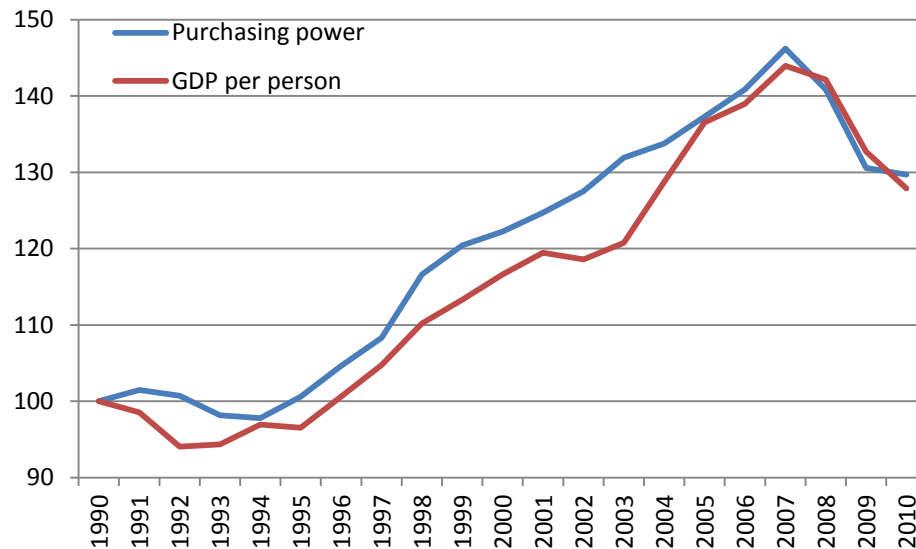
Gjaldmiðill og stöðugleiki

... en allt of hægt og áleitnar spurningar uppi um nálgun og framhald ... og hvert ferðinni er heitið

* Spá, Sí og aðrir

Samstaða um markmið? *Bætt lífskjör*

Ísland : Fylgni á milli kaupmáttar og landsframleiðslu á mann

Hagvöxtur
 $C + I + G + (X - M)$

Hvað viljum við að fólk og fyrirtæki geri?

Hegðun sem leiðir til hagvaxtar

... vinna meira frekar en minna...
... frumkvæði og sjálfsbjargarviðleitni ...
... neysla á vörum og þjónustu...
...sparnaður og fjárfesting, t.d. í húsnæði ...
... taka hóflega áhættu ...
... stofna til atvinnurekstrar og skapa virði fyrir aðra ...
... og ný störf...
... telja fram tekjur ...
.... og búa áfram á Íslandi!

... áætlanir til framtíðar ...
... halda tekjum „ofanjarðar“...
... halda áfram að kaupa vöru og þjónustu...
... fjárfesta framleiðslugetu ...
... halda fólki í vinnu ...
... ráða í ný störf ...
... auka við starfsemi ...
... og velja Ísland sem skattalögsögu.

... og svona mætti halda lengi áfram!

Lykilspurningar!

Hversu vel styðja núverandi kerfi þá hegðun/vinnubrögð (heimila, fyrirtækja, fjárfesta) sem eru forsenda efnahagsbata?

Hafa breytingar verið til bóta eður ei?

skattkerfið

efnahagsstefna

regluverk og eftirlit

stjórnmalaleg umræða

fjölmiðlar

almenn umræða og viðhorf

Veraldarvefur og blogg

osfrv..

Skapa „andrúmsloft“ eða kúltúr, um hvað má og hvað ekki

Kerfi stýra hegðun...

... fólk hegðar sér nær undantekningarlaust skynsamlega ...

... og það hvað telst skynsamlegt ræðst af hagsmunum einstaklingsins, ekki þess sem hannaði kerfið!

Af kerfishönnun

Vandi skapast þegar skynsamleg
hegðun einstaklings er ekki lengur
í samræmi við hagsmuni
heildarinnar

Illa hönnuð kerfi

hvetja til vinnubragða
sem er á skjön við hagsmuni
heildarinnar

Vel hönnuð kerfi

hvetja til vinnubragða
sem eru í samræmi við hagsmuni
heildarinnar

Til einföldunar

Meira en 100 breytingar sem fela í sér nýja og hærri skatta

4. hæsta hlutfall skatta af vergri landsframleiðslu í OECD

Fjármagnstekjuskattur tvöfaldaður

Tekjuskattur einstaklinga hækkaður, meira „progressive“ í þremur tekjuþrepum

Nýr eignaskattur (auðlegðarskattur)

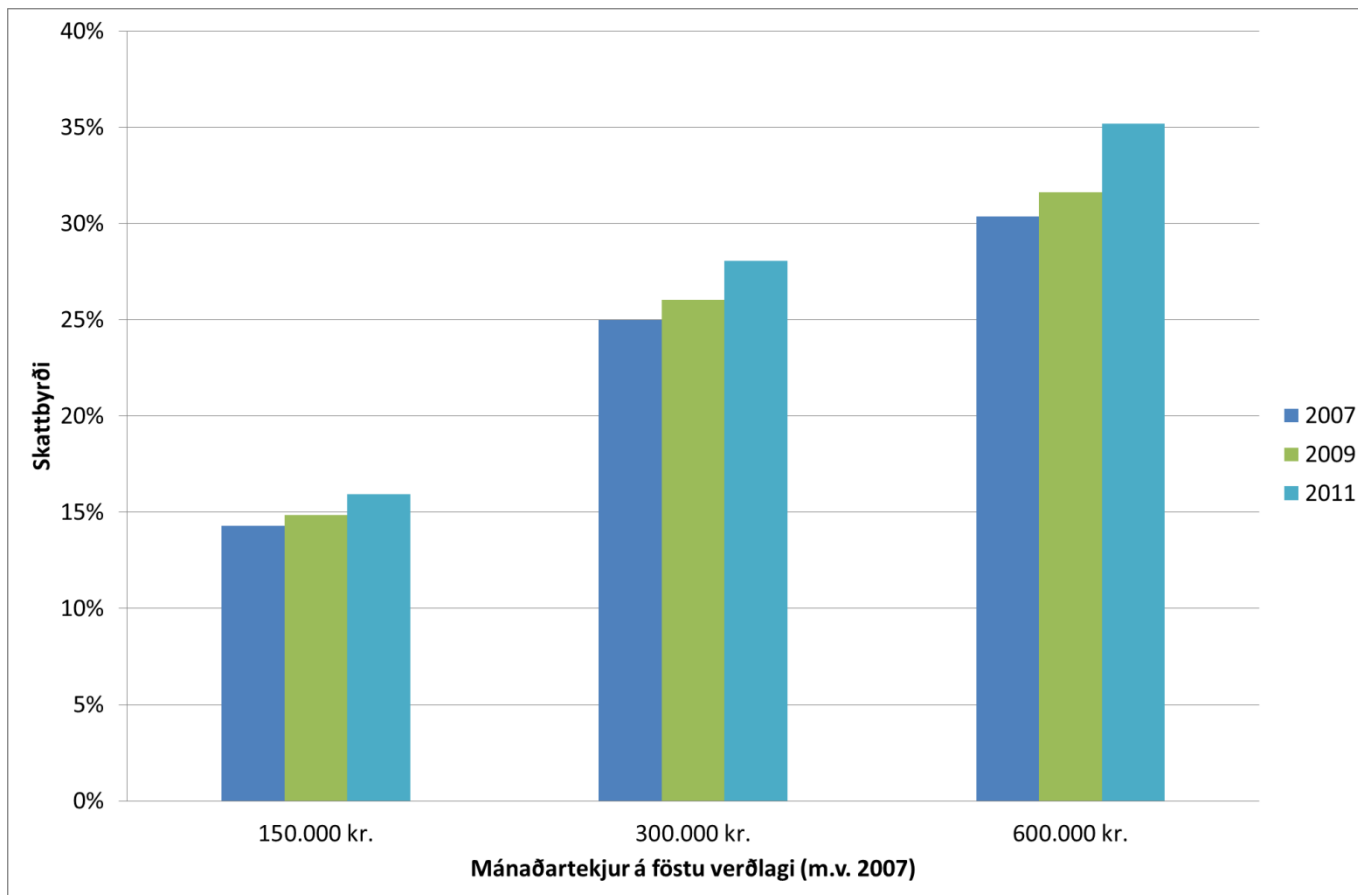
Skattar á launagreiðslur atvinnurekenda hækkaðir um meira en helming

Tekjuskattur lögaðila hækkaður og takmarkanir á arðgreiðslur

Hafa skattar hækkað eða
lækkað?

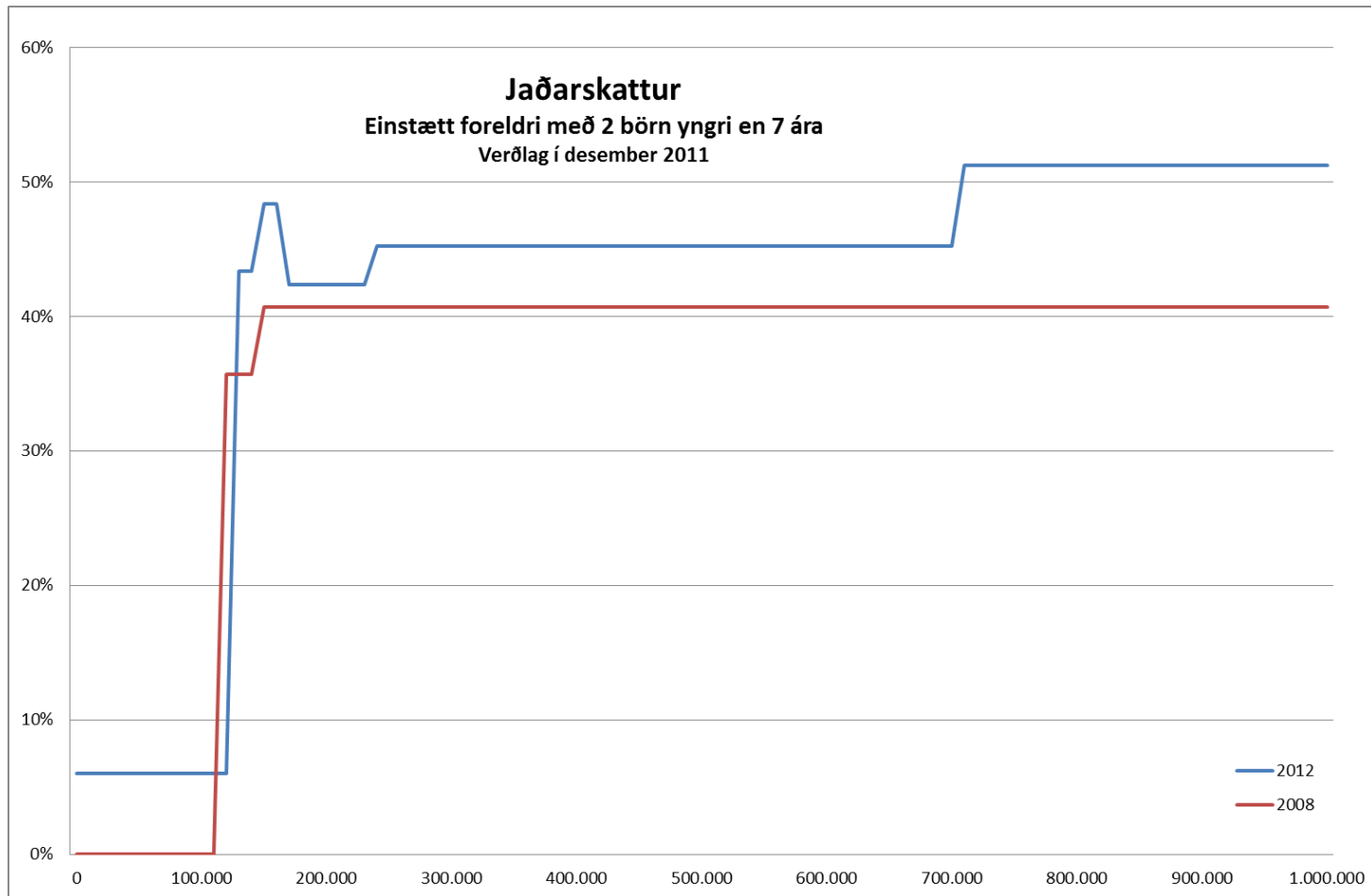
Skattbyrði hefur aukist...

...óháð tekjum...

Reiknuð á föstu verðlagi, út frá staðgreiðsluhlutfalli tekjuskatts, útsvari og persónuafslætti

... jaðarskattar hækkað ...

... og skattkerfið flækt til muna!

2009

=C6*\$L6-\$K6

2012

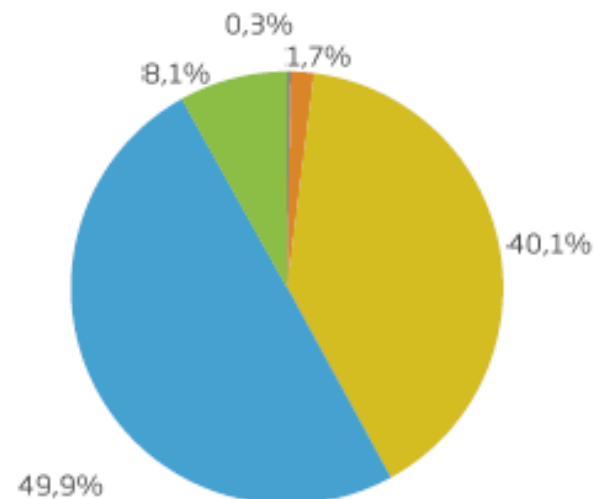
=IF(C9<\$M17;IF(C9<L17;C9*\$L9;\$L17*\$L9+(C9-\$L17)*\$M9);\$L17*\$L9+(\$M17-\$L17)*\$M9+(C9-\$M17)*\$N9)-\$K9

Raunveruleikinn skiptir máli

- Líður Íslendingum (sem reka heimili eða fyrirtæki) þannig að skattbyrði hafi lækkað, staðið í stað eða hækkað?

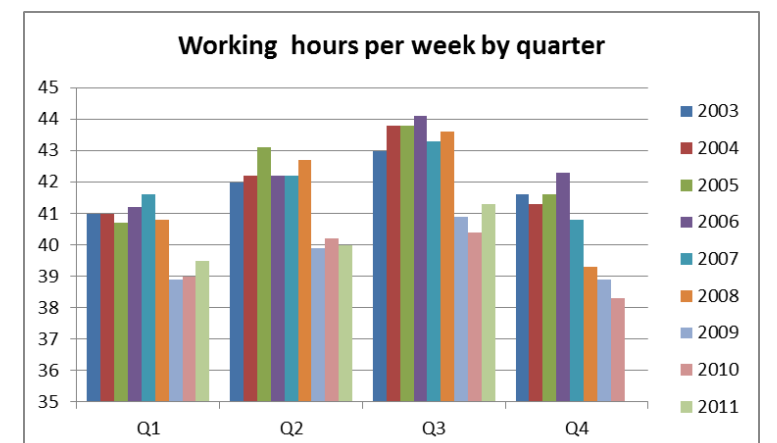
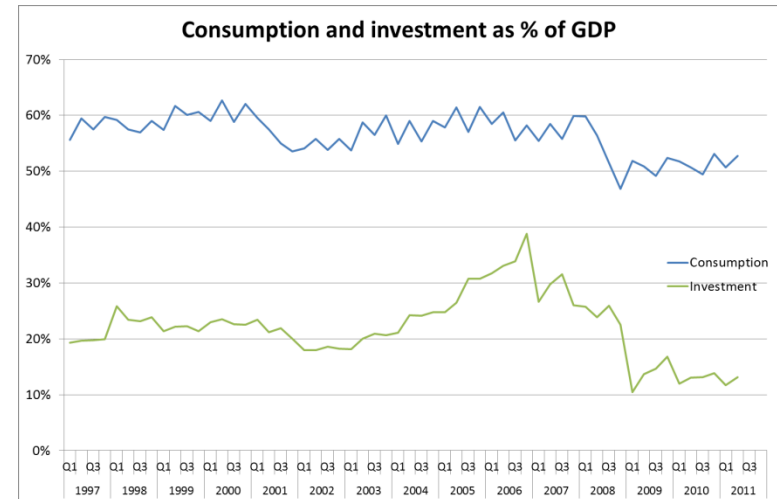
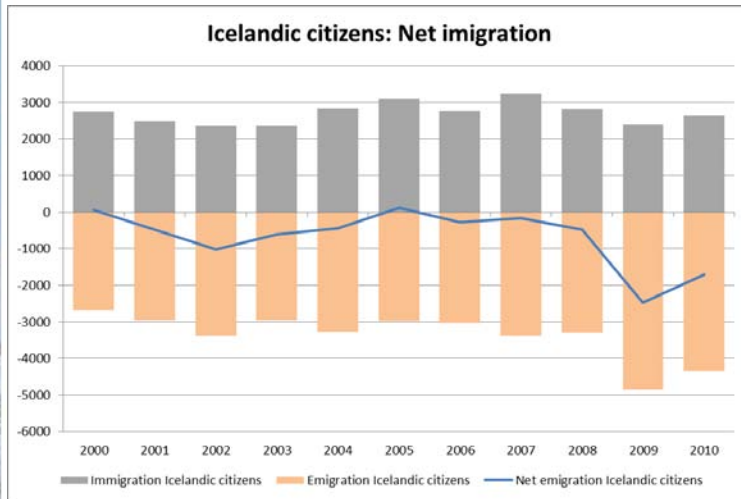
Sp. 6. Telur þú að skattabreytingar stjórnvalda undanfarin þrjú ár muni almennt leiða til fjölgunar, fækkunar eða engu breyta um fjölda starfsfólks hjá þínu fyrirtæki á næstu 12 mánuðum?

	Fjöldi	%
■ Skattabreytingar munu leiða til mikillar fjölgunar	1	0,3
■ Skattabreytingar munu leiða til nokkurrar fjölgunar	6	1,7
■ Munu engu breyta	143	40,1
■ Skattabreytingar munu leiða til nokkurrar fækkunar	178	49,9
■ Skattabreytingar munu leiða til mikillar fækkunar	29	8,1
Gild svör		357 100,0

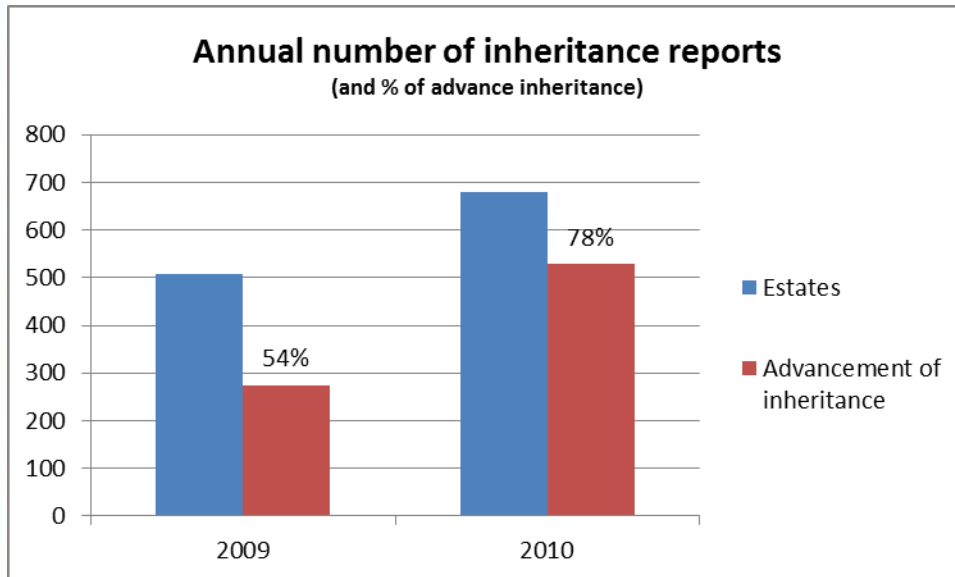

Vísbendingar um áhrif...

... og möguleg dæmi um skynsamlega hegðun?

Áhrif efnahagskreppu eða skattabreytinga?

mbl.is
mánudagur, 10. janúar 2011

Fréttir Viðskipti Íþróttir Fólkið Matur & vín Ferðalög Fasti

Innlent Erlent Tækni og vísindi News in English Sjónvarp Væður

Innlent | mbl | 6.1.2011 | 20:22 Upplestur á frétt

528 tóku út fyrirframgreiddan arf

Á síðasta ári voru gerðar 528 erfðafjárskýrslur vegna fyrirframgreidds arfs hjá sýslumanninum í Reykjavík, þar af 321 í desember. Þetta er mun meira en í fyrra þegar 275 slíkar skýrslur voru gerðar. Ástæðan fyrir þessari aukningu er sú að um áramót hækkaði erfðafjárskattur úr 5% í 10%.

Alls voru 782 erfðafjárskýrslur gerðar hjá sýslumanninum í Reykjavík árið 2009. Þar af voru 507 vegna dánarbúa og 275 vegna fyrirframgreidds arfs. Í fyrra voru gerðar 1208 erfðafjárskýrslur hjá embættinu. 680 voru vegna dánarbúa og

528 vegna fyrirframgreidds arfs.

Það var gríðarlega mikið að gera í síffa- og skiptadeild sýslumannsins í Reykjavík í desember, en embættið tók á móti og afgreiddi 321 skýrslu vegna fyrirframgreidds arfs.

Lögin sem samþykkt voru í lok síðasta árs fela í sér að erfðafjárskattur hækkað úr 5% í 10%. Samhlíða hækka skattfrelismörk skattsins á hvert dánarbú úr einni milljón í 1,5 milljónir. Cert er ráð fyrir að þetta skili ríkissjóði einum milljarði til viðbótar í skatta- og heildartekjur af skattinum verði 2.350 milljónir á þessu ári.

Fjárlög fyrir árið 2011 voru kynnt í október 2010 og lögleidd í desember

Erfðafjárskattur var hækkaður úr 5% í 10%

Desember 2010: 321 skýrslur vegna fyrirframgreidds arfs

Allt árið 2010: 528 skýrslur vegna fyrirframgreidds arfs

Allt árið 2009: 275 skýrslur vegna fyrirframgreidds arfs

Skattkerfisbreytingar hafa áhrif...

...og hagsmunir einstaklinga og heildar geta farið saman

Innlent, Viðskipti - miðvikudagur - 5.1.2011 - 14:18 - 17 ummæli

Átakið Allir vinna tekist vonum frammar. Hleypt neista í byggingar- iðnaðinn

Af litlum neista verður vist bál mikið á endanum

Þróun og sprotafyrirtækjum og þessu átaki, Allir vinna, með því að hækka virðisaukaskattsendurgreiðsluna og gefa mönnum skattafrádrátt á móti til þeirra sem kaupa slíka vinnu. Það hefur heppnast alveg geysilega vel. Það hefur sannarlega aukið umsvifin á þessum markaði og það er mat skattayfirvalda að þetta hafi fært upp á yfirborðið umsvif í þessum geira sem er líka mjög jákvætt.“

Átaksverkefnið Allir vinna sem að standa stjórnvöld auk samtaka á vinnumarkaði þykir hafa tekist frammar vonum og hefur kveikt neista í byggingariðnað sem að öðru leyti hefur að mestu leyti verið frosinn. Þá hefur skattaundanskotum í greininni fækkað.

Fjármálaráðherra segir við [Mbl.is](#) átakið sýna að markviss skattastefna skilar sínu.

„Við höfum beitt bæði ívilnunum og svo auðvitað tekjuöflunaraðgerðum sem eru óumflýjanlegar. Við höfum beitt skattaívilnunum gagnvart nýsköpun og

Átakið Allir vinna hefur „... heppnast alveg geysilega vel, það hefur sannarlega aukið umsvif mjög mikið á þessu sviði og það er mat skattayfirvalda að það hafi fært upp á yfirborðið umsvif í þessum geira sem er líka mjög jákvætt, þannig að á móti skattaívilnunum koma kannski meiri tekjur sem koma þá fram til skatts“

Steingrímur J. Sigfússon
5. janúar, 2011

„Ég vorkenni ekki þeim sem á 400 milljónir og þarf að borga 12 þúsund krónur af hverri milljón umfram 100 milljónir.“

*Ónefndur þingmaður, í umræðu
þingnefndar um auðlegðarskatt*

Vandinn blasir við...

Hvatarnir, sem breytt skattkerfi býr Íslendingum, eru orðnir óheilbrigðir uppbyggingu og endurreisn efnahagskerfisins því skynsamleg viðbrögð einstaklinga og fyrirtækja felast of oft í að þau gera minna af því sem samfélagið þarfnast og meira af því sem er því óhagkvæmt.

... og lausnin einnig!

Það er þörf á kerfislægri sýn og nýrri stefnu í skattamálum sem byggir á því hvernig fólk hegðar sér í raun – ekki eingöngu á því hvernig við teljum að það ætti að hegða sér – og styður við vinnu, framtakssemi, fjárfestingu og verðmætasköpun.

Með nýjum „þjálfunaraðferðum“...

...er framtíðin björt!